

سالک

یک مشکل بهداشتی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت سلامت
مرکز مدیریت بیماریها

با اقدامات حفاظتی از قبیل نصب توری پشت پنجره‌ها و خوابیدن در پشه بند با بیماری سالک مبارزه کنیم.

با دفع صحیح و بموقع زباله و جلوگیری از انباشته شدن آن از ابتلا به سالک پیشگیری کنیم.

روشهای پیشگیری و مبارزه با بیماری:

- ۱- جمع آوری و دفع مستمر و صحیح بهداشتی زباله (استفاده از سطل زباله درب دار) و فضولات حیوانی و جلوگیری از انباشته شدن آنها.
- ۲- اجتناب از رفتن به مناطق آلوده به پشه خاکی یا جنگلهای انبوه بخصوص پس از غروب آفتاب.
- ۳- محافظت بدن از نیش پشه خاکی پس از غروب آفتاب بطریق نصب توری فلزی جهت درب و پنجره‌ها، استفاده از پشه بندهای معمولی و پشه بندهای آغشته به سم، استفاده از پمادها و مواد دور کننده حشرات به هنگام کار و خواب.
- ۴- مبارزه با جوندگان و معدوم ساختن سگهای ولگرد.
- ۵- بهسازی و ترمیم شکافها و حفره‌های موجود در دیوارها و مناطق مسکونی انسان و دام.
- ۶- تخریب و تسطیح اماکن مخروبه.
- ۷- محافظت زخم سالک با گاز استریل و درمان آن.

سالک چیست ؟

سالک یک بیماری پوستی (مزمن ، بدون درد و تب) مشترک بین انسان و تعدادی از حیوانات از جمله جوندگان و سگ می باشد که توسط پشه خاکی یهنگام تغذیه از خون بیمار به این انگل آلوده میشود و بعد از گذشت یک هفته از طریق نیش زدن قادر به انتقال بیماری به فرد سالم است .

علائم بیماری

بیماری سالک بسته به تعداد محللای گزش پشه بصورت یک زخم یا زخمهای متعدد در نقاط باز بدن مانند صورت ، بینی ، گوش ، دست و پا ایجاد میشود که ابتدا بصورت یک برآمدگی قرمز رنگ بوده ، سپس به گره سفت و کبود رنگی تبدیل میشود و در صورت عدم درمان مناسب زخمی شده و با بهبود هر زخم یک جوشگاه فرو رفته و پایدار بوجود می آید

که به زیبایی فرد لطمه میزند .
اضافه شدن عفونت های ثانویه ممکن است زخم سالک را به فرمهای عفونی دیگر تبدیل نماید .

عامل بیماری :

عامل بیماری انگل تک یاخته ای است بنام لیشمانیا که در زخمهای پوستی ناشی از این بیماری در انسان ، جوندگان و سگ مبتلا به سالک وجود دارد . هنگام خونخواری پشه خاکی از زخمهای سالک ، انگل به داخل بدن پشه خاکی وارد شده و با نیش این پشه آلوده به انسان سالم منتقل میگردد .

مخزن بیماری :

مخزن بیماری در سالک نوع شهری ، انسان است . سگ و خانواده سگ سانان (شغال و روباه) بطور اتفاقی به این بیماری مبتلا میگرددند . در سالک نوع مرطوب یا روستایی منبع بیماری جوندگان وحشی نظیر موشهای صحرایی میباشد .

ناقل بیماری :

ناقل بیماری سالک پشه ریزی بنام پشه خاکی یا فلپوتوموس است که اندازه آن حدود ۳-۲ میلیمتر بوده و در موقع نشستن بالهای خود را به شکل عدد ۷ نگه میدارد و بصورت جهشی پرواز میکند . پشه خاکی ماده از خون انسان و سایر پستانداران آلوده و یا از زخم افراد مبتلا به سالک تغذیه نموده و پس از مدتی میتواند آلودگی را به انسان حساس منتقل نماید .

محل زندگی پشه خاکی :

در طول روز در پناهگاههای گرم ، تاریک و مرطوب ، شکافهای عمیق دیوارها ، اماکن متروکه مخروبه ، اصطبلها ، اطراف توده های زباله ، کودهای حیوانی ، لانه جوندگان ، پشت اشیاء ثابت منزل مانند کمد و قاب عکس استراحت نموده و در ساعات اولیه شب شروع به فعالیت خونخواری و تغذیه مینماید .

